

Särskilt om kollektivtrafiken

Journalistförbundet anser att det är positivt att utredningen föreslår att anställda inom kollektivtrafiken ska omfattas av meddelarskydd. Det är Journalistförbundets uppfattning att kollektivtrafiken är ett område som präglas av en utbredd tystnadskultur. Det är svårt att få anställda att ställa upp på intervju och berätta om brister i verksamheten till och med när bristerna faktiskt uppenbarats sig i form av olyckor eller andra tillbud.

Den föreslagna bestämmelsen är tänkt att få träff på den som bedriver kollektivtrafik som är offentligt finansierad. Om verksamheten är uppdelad i flera dotterbolag som är tydligt avskilda kommer till exempel underhåll av tåg och bussar inte att omfattas av lagen. Detta är enligt Journalistförbundet olyckligt. Bestämmelsen borde istället utformas så att all verksamhet som har anknytning till trafikverksamheten omfattas av lagen om meddelarskydd. Underhåll av tåg och bussar har en stor inverkan på själva trafiken och meddelarskydd för de anställda som jobbar med underhåll borde därför vara en självklarhet.

På samma sätt anser Journalistförbundet att underentreprenörer under vissa förutsättningar bör omfattas. Det är inte tillfredställande att det ska gå att organisera verksamheten genom underentreprenörer för att på så sätt undvika att de anställda omfattas av meddelarskydd.

Särskilt om färdtjänst och riksfärdtjänst

Journalistförbundet anser att det är positivt att utredningen föreslår att anställda inom färdtjänst och riksfärdtjänst ska omfattas av meddelarskydd.

Journalistförbundet konstaterar att konsekvensen av förslaget blir att den som jobbar i beställningscentralen omfattas av lagen men i normalfallet inte den som kör själva färdtjänstbilen. Enligt Journalistförbundet är det en brist i förslaget. Även den som kör färdtjänstbilen vilket ofta är en taxichaufför bör omfattas av lagen. Det kan argumenteras för att det skulle leda till gränsdragningsproblem. Samma taxichaufför omfattas dock redan av tystnadsplikt när de kör färdtjänst och det har inte framkommit att det skulle finnas gränsdragningsproblem kopplat till bestämmelserna om tystnadsplikt.

Särskilt om skolskjuts

Precis som framförts ovan gällande färdtjänst kommer skyddet att bli beroende av hur skolskjutsverksamheten är organiserad. I de fall det är underentreprenörer som kör skolskjutsen till exempel taxibolag kommer chaufförerna inte att omfattas av meddelarskydd, vilket inte är tillfredställande. Journalistförbundet anser att även den som kör skolskjutsen bör omfattas av meddelarskydd.

Fler verksamheter bör omfattas

Journalistförbundet anser att alla arbetstagare på arbetsmarknaden bör omfattas av meddelarskydd. Att en anställd har möjlighet att vända sig till media med en uppgift innebär inte per automatik att uppgiften offentliggörs. Tvärtom är det endast efter noga övervägande som en ansvarig utgivare väljer att publicera uppgifter. De farhågor som finns med att uppgifter riskerar att läcka ut om fler anställda får meddelarskydd är därför kraftigt överdrivna.

Utredningen har undersökt om fler verksamheter kan omfattas av meddelarskydd. Områden som varit föremål för utredning är apoteken, asylboenden,

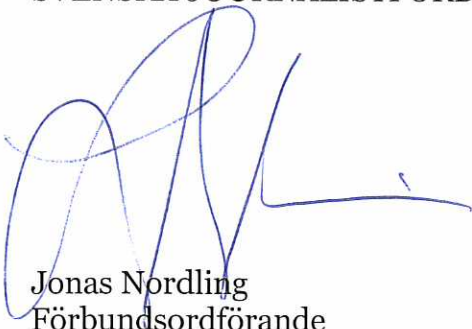
flygledning, bibliotek, museer, renhållning och tjänster upphandlade av arbetsförmedlingen. Utredningens utgångspunkt har varit att det inte går att lägga det straffansvar som lagstiftningen innehåller kopplat till efterforskningsförbudet på chefer inom dessa verksamheter om de inte är väldigt klart var gränsen för meddelarskyddet går. Journalistförbundet anser att utredaren kraftigt överdrivit denna aspekt. Efterforskningsförbudet är visserligen kopplat till ett straffansvar. Det är dock inte svårt att efterfölja reglerna, eftersom det får anses enkelt att avstå från att efterforska vem som vänt sig till media med en uppgift.

Utredaren tycks ha haft som utgångspunkt att om det finns ett argument emot meddelarskydd inom en viss verksamhet så räcker det för att helt avvisa tanken på att införa meddelarskydd inom den sektorn. Journalistförbundet anser att utredaren har lagt för stor vikt vid enskilda hinder istället för att se till helheten när lämpligheten av att införa meddelarskydd bedömts. Journalistförbundet anser att samtliga verksamheter som nämns i föregående stycke bör omfattas av meddelarskydd.

Behov av en ny utredning

Meddelarskyddslagen trädde i kraft den 1 juli 2017. När utredningen tillsattes fanns det alltså inte någon färdig lag, vilket var en av orsakerna till att utredningsarbetet kom igång sent. Journalistförbundet anser därför att regeringen omgående bör tillsätta en ny utredning för att se över möjligheten att införa meddelarskydd inom fler verksamheter.

Med vänlig hälsning
SVENSKA JOURNALISTFÖRBUNDET

Jonas Nordling
Förbundsordförande